

М.В. Абабурка

ПРА ПЕРАКЛАД МАЛІТВЫ ГАСПОДНЯЙ

Малітва – адзін з самых старажытных жанраў магічнага маўлення. У вусным маўленні, асабліва ў народнай творчасці, малітвы вельмі часта ператвараюцца ў замовы, у лісьмовым – часцей за ўсё набываюць форму прыгчаў. З гэтай прычыны яны часта могуць выступаць або ў стылізаванай, або нават у скажонай форме.

Самай вядомай і распаўсюджанай сярод славян, у тым ліку і беларусаў, з'яўляецца Малітва Гасподняя, або "Отче наш", як яе інакш называюць. У беларускай літаратуры зафіксаваныя і такія назвы Малітвы, як "Вотча" ("Энеіда навыварат" В. Равінскага), "Ойча наш" ("Міколка-паравоз" М. Лынькова) і інш.

Стараславянская мова Малітвы ўспрымаецца па-рознаму. Напрыклад, лынькоўскі Міколка прамаўляў і ўспрымаў яе так: "Ойча наш, іжа ясі на небях..."

Стаіць Міколка, на абраз глядзіць, у маці пытаецца:

– А што такое "ясі на небях?" [1].

У цяперашняй "Звяздзе" чытаем: "Іжэ есі на небесі" – нічога не зраумець!" І далей: "Мая цётка Ганна так і малілася: "Ойча наш, ежу ясі на небясі... Хлеб наш насушаны дай нам есці..." [2].

У перакладах Малітвы на сучасную беларускую мову яскрава відаць разнастайная варыянтнасць:

1. У Евангеллі ад Мацвея: "Ойча наш, што ў небе, свяціся імя Тваё, прыйдзі валадарства Тваё, будзь воля Твая, як у небе, так і на зямлі. Хлеба вашага штодзённага дай нам сёння; і адпусці нам нашы правіны, як і мы адпускаем вінаватым нашым. І не ўводзь нас у спакусу, але збаў нас ад злога" [3].

2. У Евангеллі ад Лукі: "Ойча наш, каторы ёсць у Нябёсах! Няхай сьвяціцца Імя Тваё, няхай прыйдзе Царства Тваё; няхай будзе воля Твая, як у небе, так і на зямлі.

Хлеб наш надзённы дай нам сягонья.

І даруй нам даўгі нашыя, як і мы даруем даўжнікам нашым: і ня ўводзь нас у спакушэньне, але захавай нас ад злога" [4].

3. У кнізе А. Надсона "Наша вера": "Ойча наш, каторы ёсць у небе, святым будзь імя Тваё, прыйдзі валадарства Тваё, будзь воля Твая як у небе, так і на зямлі: хлеба нашага штодзённага дай нам сёння; і адпусці нам грахі нашы, як і мы адпускаем вінаватым нашым; і не ўводзь нас у спакусу, але збаў нас ад злога. [Тваё бо ёсць валадарства і сіла, і слава на вякі вякоў"] [5].

Супаставіўшы працывапазнае ў адпаведнасці з палажэннямі патрабаванняў сучасных арталогіі і культуры маўлення, можна рабіць разнастайныя высновы, асабліва пра дакладнасць-недакладнасць перадачы зыходнага, стараславянскага тэксту як з боку яго сэнсу, так і структуры. Адзначае можна ўбачыць і ў рускамоўных выданнях. Вось некаторыя з іх:

1. Отче наш, Иже еси на небесех! Да святится имя твое; да приидет Царствие Твое; да будет воля Твоя, яко на небеси и на земли; хлеб наш насущный даждь нам днесь; и остави нам долги наша, якоже и мы оставляем должником нашим; и не введи нас во искушение, но избави нас от лукаваго (Мф. 6.9-13) [6].

2. "Отче наш, Иже еси на небесах! Да святится имя Твое, да приидет Царствие Твое, да будет воля Твоя, яко на небеси и на земли. Хлеб наш насущный даждь нам днесь и остави нам долги наши, якоже и мы оставляем должником нашим, и не введи нас во искушение, но избави нас от лукаваго. Яко Твое есть Царство и Сила, и Слава во веки. Аминь" [7].

У толькі што прыведзеных варыянтах Малітвы Господняй недакладнасці можна аднесці да карэктарскіх недаглядаў ці так званых памылак друку: "твое" і "Твое", ":" і ",", ";" і "." , "хлеб" і "Хлеб", "Царстве" і "Царство". Аднак у больш папулярных выданнях заўважаецца значная рэдактарская праўка. Напрыклад:

Молитва Господня

Отче наш, Иже еси на небесах! Да святится имя Твое, да приидет Царствие Твое. Да будет воля Твоя, яко на небеси и на земли. Хлеб наш насущный даждь нам днесь. И остави нам долги наши, якоже и мы оставляем должником нашим. И не введи нас во искушение. Но избави нас от лукаваго.

Яко Твое есть Царство, и сила, и слава Отца и Сына и Святаго Духа ныне и присно и во веки. Аминь [8].

Пры перакладзе на сучасную рускую мову гэты варыянт яшчэ ў большай меры відазмяніўся: – Отец наш небесный! Да святится имя Твое.

Да придет Царство Твое. Да будет воля Твоя на земле, как и на небе. Хлеб наш насущный дай нам на сей день. И прости нам грехи наши, как и мы прщаем согрешившим против нас. И не допусти нас до соблазна. Но избавь нас от лукавого.

Потому что Тебе принадлежит Царство, и сила и слава Отцу и Сыну и Святому Духу во веки веков. Истинно так [8].

Думаецца, што пераклад Малітвы Гасподняй на сучасную рускую мову даў магчымасць А.Надсону ў асноўным захаваць архаічны стыль, асабліва сінтаксіс Малітвы, але таксама замяніць словы "даўгі" і "правіны" словам "грахі".

Літаратура

1. *Лынькоў, М.* Збор твораў у 8-мі т., т. 3 / М. Лынькоў. – Мінск: Навука і тэхніка, 1983. – С. 168.
2. *Лабадзенка, Глеб.* "Мяне ўратаваў Караткевіч" / Глеб Лабадзенка // Звезда. – 2011. – № 11. – С. 5.
3. *Надсон, А.* Наша вера / А. Надсон. – Мадрыд: Выд-ва "Царква ў патрэбе", 1990. – С. 33.
4. Новы завет: старонкі з кнігі // Беларусь. – 1990. – № 4. – С. 31.
5. *Надсон, А.* Наша вера / А. Надсон. – Мадрыд: Выд-ва "Царква ў патрэбе", 1990. – С. 61.
6. *Хопко, Фома.* Основы православия. Репринтное издание / Фома Хопко. – Минск: ТПШ "Полифакт", 1991. – С. 282.
7. "Отче наш" // Домашняя энциклопедия здоровья. – 2009. – № 4. – С. 55.
8. Основные молитвы православного христианина // Азбука православия. – 2-е изд., доп. / авт.-сост. С. Сомов; научн. ред. С. Гордун. – Минск: Изд-во "Четыре четверти", 2001. – С. 60.